

22.11.2023

Asia/6

§ 273

Valtuutettu Pilvi Torstin aloite laajasta seikkailulabyrintistä Talvipuutarhan alueelle

HEL 2023-004746 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pilvi Torstin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pilvi Torsti ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan Talvipuutarhan kehittämistä siten, että siellä olisi tarjolla kiinnostavaa tekemistä erityisesti laajalla ulkoilualueella rinteessä. Yksi mahdollisuus olisi kehittää istutuksia niin, että niistä muodostuisi monista kaupungeista tuttu vetovoimainen labyrinttialue. Talvipuutarhan kehittäminen sopisi ajallisesti Töölönlahdella tehtävän kunnostustyön kokonaisuuteen.

Talvipuutarhan alueelle ei voida sijoittaa seikkailulabyrinttia. Labyrintin perustaminen rikkoisi 130 vuotta vanhan erittäin hyvin säilyneen Talvipuutarhan kokonaisuuden. Talvipuutarhan toiminnan painopiste on sata vuotta säilyneiden, ammattitaidolla hoidettujen sekä arvokkaiden puutarhataiteellisten aiheiden ja kasviyksilöiden vaalimisessa. Talvipuutarhan alue on yksi Helsingin vanhimpia rakennettuja puistoalueita, jossa toimenpiteiden tulee olla säilyttäviä tai palauttavia.

Kaupunkiympäristön toimialan kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupalvelu selvittää minne lähiaikoina suunniteltavaan puistoon labyrintti so-

pisi tuomaan lisäarvoa ja luomaan alueelle omaa identiteettiä. Modernin, laajan seikkailulabyrintin perustaminen Helsinkiin edellyttää sille sopivaa sijaintia, jossa se voi toimia kiinnostavana paikkana toimien identiteettiä vahvistavana ja hauskana lisänä puistossa. Talvipuutarhan alueelta ei tällä hetkellä löydy sopivaa paikkaa labyrintille. Mikäli tuotantokasvihuoneiden alueella tapahtuu muutoksia, tilannetta arvioidaan uudelleen.

Talvipuutarhan alueella olevan, entisen kaupungipuutarhurin virka-asunnon Villa Jyrängön ja sen edustan puutarhan liittäminen Talvipuutarhan yleisölle rajoitetusti avoimeen alueeseen voi mahdollistaa rakennuksen ja sen ympäristön avoimemman käytön. Nykyisin Villa Jyrängö puutarhoineen kuuluu yleisöltä suljettuun tuotantoalueeseen. Niiden liittäminen osaksi Talvipuutarhan vanhojen kasvihuoneiden ja Ruusutarhan kokonaisuutta edellyttää joitakin pieniä muutoksia alueella, kiinteistörajoissa ja kunnossapidon vastuualueissa.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Kaupunginhallitus edellyttää, että kaupunkiympäristön toimialalla laaditaan suunnitelma aikatauluineen Talvipuutarhan alueen kehittämiseksi. Nykyisellään Talvipuutarhan tunnettuus helsinkiläisten keskuudessa on vaatimaton ja käyttöaste todella matala, kun huomioidaan puutarhan sijainti. Historiallisten arvojen säilyttämisen ohella on tavoiteltava puutarhan monipuolista käyttöä. Käytännössä tarvitaan strateginen ja tavoitteellinen käyttökonsepti, joka tavoittelee puistoalueen laajaa virkistyskäyttöä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pilvi Torstin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.11.2023

Asia/6

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.11.2023 § 674

HEL 2023-004746 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.11.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Elisa Gebhard: Kaupunginhallitus edellyttää, että kaupunkiympäristön toimialalla laaditaan suunnitelma aikatauluineen Talvipuutarhan alueen kehittämiseksi. Nykyisellään Talvipuutarhan tunnettuus helsinkiläisten keskuudessa on vaatimaton ja käyttöaste todella matala kun huomioidaan puutarhan sijainti. Historiallisten arvojen säilyttämisen ohella on tavoiteltava puutarhan monipuolista käyttöä. Käytännössä tarvitaan strateginen ja tavoitteellinen käyttökonsepti, joka tavoittelee puistoalueen laajaa virkistyskäyttöä.

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Elisa Gebhardin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

06.11.2023 Pöydälle

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 19.09.2023 § 481

HEL 2023-004746 T 00 00 03

Lausunto

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki rakentaa Talvipuutarhaan seikkailulabyrintin tai tarjoaa siellä muuta kiinnostavaa tekemistä.

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että labyrintit ovat vetovoimaisia kohteita puistoissa. Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupalvelu selvittää, minne lähiaikoina suunniteltavaan puistoon sellainen sopii tuomaan lisäarvoa ja luomaan alueelle omaa identiteettiä.

Labyrintin pensaiden leikkaus vaatii taitoa. Muotoonleikkaus tulee tehdä riittävän usein, joten se vaikuttaa kunnossapidon kustannuksiin.

Talvipuutarhan alueelle ei voida sijoittaa seikkailulabyrinttiä. Labyrintin perustaminen rikkoisi tämän vuoden (2023) lokakuussa 130 vuotta täytävän kasvihuoneen kanssa kokonaisuuden muodostavan, erittäin hyvin alkuperäisessä muodossa säilyneen Ruusutarhan sommitelman, johon liittyy myös viereinen rinne vanhoine jalopuineen sekä Villa Jyränkö. Talvipuutarhassa painopiste on sata vuotta säilyneiden, ammattitaidolla hoidettujen sekä arvokkaiden puutarhataiteellisten aiheiden ja kasviyksilöiden vaalimisessa.

Talvipuutarhan alueesta ja sen arvoista

Talvipuutarha ympäristöineen on osa Eläintarhan laajaa, historiallisesti kerrostunutta puistoaluetta, alkuperäisen Keskuspuiston ydinaluetta ja yksi Helsingin vetovoimaisista nähtävyyksistä, jolla on sekä puutarhataiteellisia, kulttuurihistoriallisia, kasvilajistollisia että kaupunkikuvallisia arvoja. Eläintarhan alueen ympäristöhistoriallisessa selvityksessä Talvipuutarhan alue on tunnistettu osaksi Helsingin vanhimpia rakennettuja puistoalueita, joilla toimenpiteiden tulee olla säilyttäviä tai palauttavia. Helsingin kaupungin ensimmäinen kaupunginpuutarhuri Svante Olsson laati ulkoalueiden puistosuunnitelman vuonna 1911.

Kasvihuoneen edustalla on erittäin merkittävä, pääosin 1920-luvun asussa säilynyt muotopuutarha nimeltään Ruusutarha. Sitä voidaan verrata tasavallan presidentin kesäasunnon Kultarannan puutarhassa olevaan vastaavaan aiheeseen nimeltään Medaljonki. Svante Olssonilla oli sen suunnittelussa apunaan poikansa Paul Olsson, joka on yksi Suomen tunnetuimmista puutarha-arkkitehteistä.

Talvipuutarhan Ruusutarhaan liittyy terasseja, kukkivia muureja, vajoitettu ruohokenttä, ruusuistutuksia, perennapenkkejä sekä muotoon leikatut pensaita ja puita. Ruusutarhan yli, kasvihuoneen edustalta, aukeaa näkymä Töölönlahdelle, joka on ollut olennainen osa muotopuutarhan maisemakuvaa.

Yleisöltä suljettu kaupunginpuutarhan alue sijaitsee Talvipuutarhan takana. Siellä kasvatetaan kasveja kaupungin puistoihin. Alueella liikkuu työkoneita, minkä vuoksi aluetta ei voida avata yleisölle.

Kohteen tunnettavuus ja nähtävyyssarvo

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

Talvipuutarha on yksi Helsingin ensimmäisistä nähtävyyksistä. Se on nykyisin suosittu kohde: Talvipuutarhassa käy vuosittain noin 100 000 koti- ja ulkomaista vierailijaa. Talvipuutarha on avoinna kaikille eikä vierailuaikaa tarvitse varata, joten vierailijoiden määrä voi vaihdella useasta bussillisesta turisteja muutamaa vierailijaan. Suosituimmat vierailuajankohdat ovat talvella joulun ja uudenvuoden tienoolla, pääsiäisen aikoihin sekä juhlapyhinä. Suurimmat kävijäryhmät ovat päiväkot-, koululais- ja eläkeläisryhmät. Talvipuutarhaa voi hyödyntää myös opetuksessa. Kohteessa käy usein vammais- ja muita ryhmiä, joilla on erikoistarpeita.

Talvipuutarhassa pidetään valokuva- ja taidenäyttelyitä sekä akrobatia- ja musiikkiesityksiä. Myös omien eväiden syönti kasvihuoneessa on sallittua. Ruusutarhaa ei ole tarkoitettu tapahtumakäyttöön eikä istutusalueille meneminen ole sallittua. Vuonna 2023 aukioloaikoja selkeytettiin, mistä kaupunki sai asukkailta paljon kiitosta. Talvipuutarhan tunnettavuutta voidaan parantaa entisestään viestinnällä ja mainonnalla.

Talvipuutarhan siirtyminen Helsingin kaupungille

Kaupunginpuutarha alueella toimi 1800-luvun lopulla Suomen Puutarhayhdistys, jonka tehtävänä oli edistää Suomen puutarhakulttuuria. Yhdistyksen puheenjohtajana toiminut Jakob Julius af Lindfors lahjoitti rakennuttamansa, vuonna 1893 valmistuneen kasvihuoneen Suomen puutarhayhdistykselle. Lahjoittajan tahtona oli, että yleisö saa pääsymaksutta tutustua kasvihuoneeseen ja sen kokoelmiin. Helsingin kaupunki osti Puutarhayhdistyksen rakennukset vuonna 1907 kaupunginpuutarhaa varten ja sitoutui pitämään Talvipuutarhaa kunnossa ja yleisölle avoimena ilman pääsymaksua.

Labyrintit puutarhataiteessa

Valtuustoaloitteessa esimerkkeinä mainitut Marqueyssacin labyrintit Vézacissa Ranskassa ja Hortan labyrintti Barcelonassa ovat puutarhataiteellisia aiheita osana laajempia, alkuaan yksityisiä puutarhoja. Ne edustavat sekä eri aikakautta että tarkoitusta kuin Talvipuutarha, jolla on oma kiinnostava ja arvokas historiansa. Myös näissä puutarhoissa labyrintit ovat aiheita, joihin tutustutaan kävellen ja katsellen, kuten Ruusutarhaankin.

Talvipuutarhan alueen kehittäminen

Talvipuutarhan alue on tunnettu nähtävyys, joka on jo sellaisenaan vetovoimainen ja suosittu vierailukohde. Modernin, laajan seikkailulabyrintin perustaminen Helsinkiin edellyttää sille sopivaa sijaintia, jossa se voi toimia kiinnostavana paikkana samalla toimien identiteettiä vahvistavana ja hauskana lisänä puistossa. Talvipuutarhan alueelta ei tällä

22.11.2023

Asia/6

hetkellä löydy sopivaa paikkaa labyrintille. Mikäli tuotantokasvihuoneiden alueella tapahtuu muutoksia, tilannetta arvioidaan uudelleen.

Talvipuutarhan alueella olevan, entisen kaupungipuutarhurin virka-asunnon Villa Jyrängön ja sen edustan puutarhan liittäminen Talvipuutarhan yleisölle rajoitetusti avoimeen alueeseen mahdollistaisi rakennuksen ja sen ympäristön avoimemman käytön. Nykyisin Villa Jyrängön puutarhoineen kuuluu yleisöltä suljettuun tuotantoalueeseen. Niiden liittäminen osaksi Talvipuutarhan vanhojen kasvihuoneiden ja Ruusutarhan kokonaisuutta edellyttää joitakin pieniä muutoksia alueella, kiinteistörajoissa ja kunnossapidon vastuualueissa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kaisa Solin, maisema-arkkitehti: 09 310 34757
kaisa.solin(a)hel.fi